

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălănătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidecesane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

**Din cauza sf. serbători
numarul procsim va apare
Joi în 24 Maiu v.**

**Desbaterea proiectului de lege
despre impunerea limbei ma-
ghiare.**

(După țiarul stenografic al dietei).

Sedința din 30 Aprilie 1879.
(Urmare).

Aladár Molnár (sfârșit): În sfârșit se țice, că acest proiect de lege, și dacă n'ar fi el periculos în privința politică și bisericească, nu este esecutabil în scoala poporală, fiindcă limba maghiară nu se poate instrua cu succes în puține oare și astfel legea ar rămâne numai pe hârtie. În aceasta privință onorată casă, și eu mă simt nevoit a mărturisi, că trebuie să grăiesc într'alt ton, când vorbesc despre aceea, că idea, care este exprimată în proiectul de lege, este salutară, bună și necesară, și în alt ton, când este vorba, că proiectul de lege însuși este bun, bine redigat, și bine întocmit? Proiectul de lege în forma, în care s'a așternut de onorabilul guvern, a fost numai apt, a deștepta oare-cari temeri fără de-a oferi spre desdaunare cea mai mica dobândă reală, nici naționalității maghiare, nici statului unguresc. Era exprimat cu vorbe mari, că fie-care învățătoriu trebuie să învețe unguresce în restimp de 6 ani; dar nici cu un cuvânt nu s'a făcut ingrigire, ce are să se întempe atunci, dacă el nu învață? Dacă n'ar fi satisfăcut nime dispozițiunilor acestui proiect de lege cu escepțiunea scoalelor comunale și de stat, domnul ministru n'ar fi avut puterea, a admonia nici batăr o singură scoală confesională. Era exprimat de altcum, că limba maghiară să fie în restimp de 6 ani în toate scoalele obiect de învățământ obligat; dar despre aceea, când și în cât timp să se instrueze, n'a fost nici

o vorbă, așa încât, observând legea, ar fi fost posibil, ca limba maghiară să se instrueze în lunile cele din urmă ale anului din cursul elementar de 6 ani în o oară pe săptămână și legea era satisfăcută. Aceste scăderi s'au delăturat în partea cea mai mare de comisiunea scolară, încât a fost posibil în timp așa scurt.

Este o greșală capitală a proiectului de lege, că nu s'a luat în lucrare cu revisiunea și modificarea art. leg. 38 din anul 1868, ci s'a așternut o lege particulară. (Așa este! *Aplaus în stēnga*). Și comisiunea o recunoașce aceasta în raportul seu; dar ea țice, că scurtțimea timpului n'a permis revisiunea legii din anul 1868. Aceasta este o escusare pentru comisiune, dar nu și pentru guvern. (Așa este! în stēnga). S'a vëdut la întregul proiect, că el a fost improvisat. Mă rog de iertare, dar un lucru așa însemnat și de atâți ani urgiat, a așterne deslegarea astorfel de cestiuni delicate în mod improvisat, spre aceasta se recere totuși cam mult curagiu. (Așa este! *Aplaus în stēnga*).

Pavel Szontagh (din Neograd): Aceasta este o cestiune de formă!

Aladár Molnár: Nu numai din cauza formeii voiesc eu revisiunea. Odată, dacă nu s'ar fi așternut un proiect de lege anume, ci s'ar fi re-
vizat art. leg. 38 din anul 1868 conform recerintelor, aceasta n'ar fi avut aparența unei legi de naționalități, n'ar fi dat ansă la afirmarea, că acest proiect nu privesce cultura publică, ci politica. (O voce: *Aceasta e tot atâta!*) La aparență este poate tot atâta, dar că în faptă nu este tot atâta, îmi voi lua voia a o dovedi îndată. Aici s'a făcut ingrigire pentru instrucțiunea limbei maghiare; aceasta este însă numai un mijloc al culturai generale naționale. Dacă voim să punem în viață în aceasta țară o cultură generală maghiară națională, nu este suficient a mijloci, ca ici și colo, sau și în fiecare scoală să se instrueze ceva unguresc. Apoi domnii deputați să bine-

voiască a considera, că, dacă limba maghiară se va instrua în scoalele populare — aceasta încă nici nu este statorit, dar să țicem — 3—4 oare pe săptămână în restimp de doi ani, putease-va învăța unguresce? Și guvernul putea-va controla aceasta când de un inspectorat se țin 3—4000 comune, așa încât ar trece 2—3 ani până ce el ar cerceta fie-care scoala pe o jumătate de oară!? Pe cât timp inspectiunea scolară și administrațiunea învățământului va fi ca cea actuală, pe atât timp instrucțiunea limbei maghiare va fi parte în lege, parte în rapoartele voluminoase, ce obicinuesce domnul ministru a le așterne, dar în realitate în mod foarte restrîns. Dacă se voiesc, ca dispozițiunea să aibă succes, toată administrațiunea și organizațiunea învățământului trebuie modificată în mod corespunzător.

Domnul deputat Ernst Simony a amintit de repețe ori institutule pentru crescerea copiilor mici, tocmai din punct de vedere al naționalității și le pune pe acele peste scoalele populare. Eu cred, că dacă copilul de 3 ani intră în institut și învață pre lângă un ingrigitoriu 2—3 ani unguresc, eșind din institut și ne mai auzind nici o vorbă unguresc, el va uita în curënd aceea ce a învățat. Tot așa ar resulta puțin succes, dacă el în-
vață 2—3 ani pe săptămână vr'o câteva oare, dar nu va pute exercita afară de scoală cele învățate precum d. e. în comune cu populațiune foarte mestecată. Dacă însă cineva învață unguresc într'un institut pentru crescerea copiilor mici din al 3—6-lea an și vine apoi la scoală, unde poate continua învățământul limbei maghiare în restimp de 6 ani: s'ar pute a-
junge un rezultat în modul acesta. Dar spre scopul acesta trebuie aduse jertfe și trebuie organizat în conformitate întregul învățământ al scoalelor populare. Însă nu vom pute încă scî unguresc, dacă numai espi-

măm în câțiva șș că limba maghiară este obiect obligat de învățământ. Mi-am permis a exprima aceasta din cauză, pentruca să nu ne facem nici o iluziune. Noi mai mult facem un pas de însemnătate principială, dar nu un astfel de pas, care ar avé și un rezultat practic, căci de acest proiect de lege nici nu trebuie să aibă temere anumiți domni dintre naționalități, nici n'avem noi să așteptăm multe dela el. Căci pe cât este de dorit, ca fie-care cetățan să înțeleagă după puțină limba maghiară, aceasta pentru întemeierea și dezvoltarea unei culturi generale maghiare naționale, este totuși numai unul din mijloace.

Domnilor, cultura maghiară se poate respândi în scoalele populare și în limba slovacă, românească, sërbească și nemțască, dacă învățaceii acestor scoale se cresc în ori și ce limbă întru iubirea cătră patria ungurescă întru tradițiunile și memoriile istoriei unguresc, întru modul maghiar de simțire și de cugetare, cu un cuvânt întru cultura maghiară (*A-probare*). Cultura aceasta, ca să mă exprim astfel, după cuprinsul ei maghiar, trebuie cu deosebire propagată în scoli pentru ca să fie posibil, ca toți cetățenii acestei țeri, vorbească ei ori-ce limbă să primească în cultură și în simțemnt un caracter covorăscăc *ermănyorskum*. Alțz, s'ar vëdă, cu toate că stă după el marea Germanie ori marea Francie, se simte nu numai ca Elvețian, ci are și un caracter național elvețian, deosebit de cel nemțesc sau de cel franțozesc, în sfera sa de cunoscintă, în părerile sale despre viață, în modul seu de cugetare, în întreaga sa viață spirituală. Aceasta cultură patriotică comună trebuie întemeiată și susținută în scoalele noastre populare și la poporul nostru. Un factor al ei adevărat că este învățământul limbei maghiare, dar numai unul. Celalalt aproape mai esențial este respândirea

FOIȚA.

Aventurile

doctorului Van-der-Bader.

Din franțozesce de Evariste Carrance.
(33 urmare.)

XXIV.

In care Van-der-Bader află o cunoscintă și perde un prietin.

Clopoțelul otelului dădea înzadar signalul ce chiema pe ospeți la dejun, el nu putu scoate pe învățatul din visurile dureroase în care era cufundat.

El nu cugeta la mâncare, sermanul doctor, care prin o întemplantare necuprinsă, — vëdù prefăcându-se în fum singurul vis ce'l avu în viață!

Michelet, autorul acestei cărți, care aprinsese focul din vinele sale, nu era de găsît!

Trebuia să renunțe la îndreptările acestui om sublim, trebuia să și pe-treacă viața deci încolo fără scop și fără țintă hotărîtă.

A căuta amorul fără Michelet, la aceasta doctorul nici nu se cugeta, timiditatea lui 'i-ar fi făcut lucru prea cu greu, dacă cumva neîndemânarea lui nu 'i-ar fi făcut chiar cu nepuțință!

Căci el nu cunoașcea nimic afară de dominiul sciinței, în care atâta vreme lumea îl ținea a fi rege.

Rege! ce ironic! scia el oare ceva?

Și ce avea el de gând să facă în viitoriu?

Pentru ce să nu se întorcă la Leyden, în mijlocul elevilor sei?

Odinioară îi plăcea foarte această viață dulce și uniformă, pentru ce să nu'i placă și de-acî înainte?

El va revedé atunci pre Lisbeth, această bună Lisbeth, a cărei chip i se furișă atât de des în mintea lui de vr'o câteva țile încoaci.

La acest nume, care fără voie îi eși de pe buze, Van-der-Bader trësări.

— Esti bolnav, stăpâne, întrebă un glas lin.

Doctorul se uită în giurul seu și vëdù lângă sine pre Ellermann ai că-

rui ochi mari albastri îl priviau cu ingrigire.

El se sculă repede.

— Fiind-că esti aici, vom pleca îndată, dragul meu, țise el.

— Să plecăm?

— Da! fără a mai perde un minut.

— La Florența, așa e?

— La Leyden.

— Cum! domnule doctor, strigă Ellermann, să ne întorcem acasă, fără a fi împlinit opera noastră?

Învățatul arătă spre un corn de ceriu, ce se vedea prin o fereastră pe jumătate deschisă.

— Atotsciutoriul din înălțime, țise el cu gravitate, cunoașce secretul inimei mele. Să plecăm la Leyden.

— Bine! stăpâne, fă'mi cea din urmă concesione.

— Care?

— Să ne întorcem la Paris, și să ne oprim în strada de l'Ouest. Oarece îmi spune că vom vedé pre Michelet.

Van-der-Bader făcù un semn negativ.

— Nu'mi refușă această cărare, se rugă Ellermann.

— Fie dar! Să ne grăbim!

O oară mai târziu, prietini nostri, cari primiseră complimentele dlor Bergerat, Robert, Tessier și Firmin Michelet, se aflau în drum spre Paris.

Călătoria se petrecù aproape în tăcere perfectă.

Cufundat în gânduri, doctorul abia respundea cu câte un *da* și *ba* studentului totdeuna ingrigiat și grațios.

Lucru curios! în întreaga această călătorie, Van-der-Bader nu deschise măcar o singură dată cartea „despre Amor”.

— Ce va să țică asta? gândea Ellermann.

Și el se uită cu ingrigire la fața posomorită a profesorului.

Slobodînd o perdeă în jos pentru a împedeca a străbate în vagon cu toată puterea razele soarelui, mâna lui atinse pre cea a prietenului seu.

Această mână era rece ca marmorul.

(Va urma.)

pomenitei culturi, în esența ei maghiară, între cetățeni de diferită limbă. Pentru o problemă atât de mare firesc că nu ajunge a decreta în câțiva §§ învățământul obligat al limbei maghiare, și trebuie organizată însuși întreaga creștere a poporului în conformitate cu această țintă și trebuie făcută o politică corespunzătoare de instrucție, ceea-ce durere astăzi nu vedem.

Eu pot aduce exemple clare, că se poate propaga în înțelesul acesta instrucțiunea poporală și voiesc să aduc în grabă numai un exemplu, că în scoalele elementare se poate învăța afară de limba maternă încă o altă limbă și că aceasta nu este așa fără de înțeles precum a susținut domnii Zay și Polit. Legea scolară din Geneva, creată în a. 1872, carea vorbesce în §§ 32 și 33 despre obiectele comune de învățământ ale scoalelor elementare dice în § 33: *Dans les écoles publiques de l'état l'enseignement comprend encore... la langue allemande, quand cet enseignement pourra être donné...* Așadar în cantonul franțozesc Geneva, numai decât în dosul Franței, s'a putut introduce limba nemțască în scoalele poporale.

Mă indoiesc însă, că vom ajunge cu aceasta lege scopul însuși. Se poate în adevăr ajunge scopul acolo unde se află bunăvoința necesară din partea autorităților scolare și unde regimul cu mijloacele ce'i stau deja la dispoziție este în stare a ajunge un rezultat; însă oare-care folos real va fi la toată întâmplarea. Mai întâiu acela că învățătorii eșiți din seminarii înțeleg în mod corespunzătoru limba maghiară. Și aceasta este un câștig mare, dacă în fie-care comună cel puțin învățătorul scie unguresce. Al doilea, acela că la unele localități, unde este o populațiune mestecată (adecă maghiară și nemaghiară) cu devotament zelos cătră lucru și cu mijloacele de lipsă se poate dovedi un rezultat și la copii. La desbaterea „naciis” „imioari” dar „itescă” trebuie să aducem și jertfe materiale pentru rezultatele la care țintim, căci numai cu porunci fără jertfe și fără mijloacele de lipsă nu vom învăța pe popor unguresce. (*Aplaus viu*).

În înțelesul acesta acceptez proiectul de lege ca basă la desbaterea specială.

În sfârșit să-mi permită onoratul domn ministru să-i atrag cu privilegiul acesta atențiunea sa asupra unui obiect însemnat (*Să auzim!*)

Dacă onoratul regim se interesează într'atâta de învățământul și răspândirea limbei maghiare în cât el voiesce a o introduce în scoalele poporale și pretutindeni, și eu aceasta o vîd numai cu bucurie, atunci îl rog a lucra în interesul acesta înainte de toate acolo unde nu trebuie creată o lege nouă, de oarece există deja, ci unde trebuie numai executată (*Să auzim*). Art. leg. 44 din 1868 dispune espres în § 19, că limba de propunere la universități să fie cea maghiară. Facultățile universităților sunt pe deplin egal îndreptățite și sunt supuse aceluorași detorițe și cu toate aceste la facultatea teologică catolică a universității din Budapesta se propune și astăzi încă latinesce. Dacă nu contradice catolicismului, că la facultățile teologice și la seminariile preoțesci din Franța se propune franțozesc, la cele din Germania nemțesc, din Italia italesce, atunci cred că și în Ungaria nu va fi în contra catolicismului, dacă la facultatea teologică a universității se propune unguresce. Legea dispune aceasta espres, mă rog deci a să executată. (*Aplaus*).

Am dis că, executându-se acest proiect de lege, va fi unul din cele mai mari foloase acela, că după oare-care timp în fie-care comună se va

afla cel puțin unul, adecă învățătorul, care scie unguresce, ar fi însă foarte salutar, dacă ar mai fi încă unul, adecă preotul, păstoriul sufletesc al poporului, care să înțeleagă limba statului și să cunoască literatura, spiritul și cultura naționalității celei mai mari din stat și totuși vedem în capitala țerei, că înprotriva dispozițiilor legii se propune la facultatea teologică a universității curat latinesce. Eu mă duc mai departe și îl rog pe onoratul domn ministru să efectueze, ca și la seminariile episcopesci să se instrueze astfel, ca să nu iasă în toți anii sute de preoți, cari nu sciu unguresce (*Aplaus în stînga*). Onoare superiorilor bisericesci puțin, cari în seminariile lor în timpul cel mai nou lasă a se instrua și unguresce, însă în o parte mare a seminariilor nu numai nu se propune unguresce ci nici nu aflăm acolo spirit unguresc. Eu nu mi pot cugeta, eu nu pot crede, că clerul patriotic al Ungariei să pună în privința aceasta pedece regimului; dacă în institutele ce stau sub patronatul suprem al regelui unguresc pretinde instrucțiunea în spiritul maghiar și cel puțin în parte în limba maghiară.

În înțelesul celor di se acceptez proiectul de lege. (*Aprobare și aplause viue*.)

(După unele observări ale ministrului de instrucțiune August Trefort, privitoare cu deosebire la întrebuițarea limbei latine în facultatea teologică a universității din Budapesta; mai departe după observare personală a dep. Adolf Zay ia cuvîntul Carol Gebbel.)

(Va urma).

Revista politică.

Sibiu, în 18 Maiu.

În fine sevrșitu-s'au toate cu legea pentru instrucțiunea obligată a limbei maghiare în scoalele poporale 27-a publicat articolul de lege XVIII din 1879 „despre instrucțiunea în limba maghiară în scoalele poporale.”

Cam târziu așa dară, însă totuși s'a desteptat se vede și episcopatul sârbesc să facă ceva în contra acestei legi, nu scim înainte sau după sancționare, la toată întâmplarea după ce proiectul a fost desbătut și votat în amândouă casele dietei unguresci. „Hon”, care se informează în privința protestului episcopatului sârbesc din „Zastava” sârbească ne spune numai, că numitul episcopat a substernut coroanei un memorandum, prin care, după ce se escuză pentru ce n'a luat parte la desbaterea proiectului în casa magnaților, dice că la densusul nu se poate aplica dicerea: *qui tacet consentire videtur*, de oarece densusul nu consimte cu proiectul ce subminează autonomia bisericească scolară și țermuresce terenul limbei sârbesci; din motivele aceste așa dară episcopatul roagă pe Majestatea Sa să deneghe legii votate sancțiunea preainaltă. Memorandumul este subscris de patriarcul Procopie Ivacicovici și de episcopul Budei Arsenie Stoicovici în numele tuturor episcopilor sârbesci, cari pe cale telegrafică au consimțit cu memorandumul și fie-care și l-a făcut de al seu. „Zastava”, după cum ne spune „Hon”, își exprimă bucuria, că episcopatul sârbesc s'a trețit în minutul din urmă și s'a adoptat a corespunde și satisface așteptării generale și voinței poporului sârbesc.

Fără de-a voi să stîrbim bucuria, cărei i dă expresiune „Zastava”, se pare că episcopatul sârbesc a fost reținut în pășirea sa contra proiectului prin amăgirea, că ministerul unguresc i va mijloci estinderea jurisdicțiunii bisericesci asupra ortodocșilor din Bosnia și Erțegovina. A trebuit

dară să vină convențiunea austro-turcească să l' desiluzioneze și să l' pună pe terenul, pe care trebuia să se afle de la început, de când s'a ivit proiectul și să lupte alături cu cei ce au luptat de la început contra acelu proiect. S'au doară începe a se împlini prorocia lui Mocsary, care dicea că se teme mai mult de cei ce tac?

Fenomenul despre care vom vorbi acum ne dă oare care dreptate a presupune, că prorocia lui Mocsary începe a se împlini, pentru că eată ce cetim că s'a întemplat în părțile slovace din comitatul Neutrei.

Lui „Pesti Naplo” i se scrie din Skalitz dto 25 Maiu c. n.:

„Comuna evangelică (luterană) din Skalitz a hotărît în zilele aceste, a protesta în numele culturai la Convîntul senioral al Neutrei în contra învățământului limbei maghiare în scoalele poporale. De oare-ce vor urma exemplului ei mai multe comune, se poate presupune cu siguritate, că convîntul districtual cisdanubian, ce se va ține la toamnă, se va sfârși cu un scandal. — Mai există încă casa Gadányi în Skalitz și cu ea și vechiul patriotism al orașului. Majoritatea întreabă cu mirare, ce a intrat în minoritatea evangelică, carea în anul 1861 s'a luptat în contra agitațiilor Maticeii tot așa de energic, ca și cealaltă parte a populațiunii. Adevărat că burueana crește și acolo unde o plivesci; unde însă nu te îngrijesci de ea, ea înădușește și sîmînțura bună. — Ce are să facă statul unguresc față cu acest rîu? Să privească oare cu indiferență la răspîndirea torentului stricăcios? Mulți îi dau sfatul acesta. Păcatul, dic ei, poartă și pedeapsa sa în sine; lăsați să continue preoții panslavistici agitația lor; cine are minte și patriotism și așa reprobează agitația aceasta. Z. Z. a și trecut la biserica catolică, ași mîne vor urma mulți alții exemplului seu; dacă însă biserica luterană din Ungaria-de-sus va deveni o biserică de țărani, ea nu mai poate fi primejdioasă pentru statul unguresc. Eu sciu un sfat mai bun pentru aceasta. Înaintea preoțului preoțimea slavică din Moravia demonstra în contra statului; auditorii de teologie învățau cu glas înalt gramatica rusască pe promenădi; toți preoții răspundeau celor, ce îi salutau, cu câteva cuvinte rusesci, pe cari le-au fost învățat cu multă trudă. Ei bine, ce mijloc farmecătoriu a întrebuițat regimul austriac, că demonstrațiunile aceste au încetat deja cu totul, ba chiar s'au uitat? El a lăsat să i se voteze vre o câteva mii de floreni pentru ajutorarea preoților sâraci, și cu această sumă neînsemnată el a manevrat atât de isteț, încât din dușmanul temut în restimp de câțiva ani a devenit un prietin bun. Ce se face însă la noi? Statul lasă, ca districtele bisericesci să împartă banii de ajutorare.”

Altă urmare a legii de instrucțiunea obligată a limbei maghiare în scoalele poporale ne signalizează „Pest. Journal” în următoarele:

„Eu vă pot comunica în mod pozitiv, că Sârbii din comitatul Torontal și cu deosebire din granița disolvată se pregătesc a emigra în Sârbia, anume din comunele Neufina, Boca, Sarcia, Iarcovaț, Ferdin, Botoș, Tamasevaț, Orlovaț, Farcașdin și din multe altele vor emigra sute de familii, cărui exemplu vor urma localitățile din întreg împregiurul. Motivul să fie comunalisarea scoalelor naționale, introducerea limbei maghiare și starea nesuferibilă a oficiilor, cauza principală va fi temerea, că după scoli se vor ataca bisericile. Eu cred, că oficiile însuși n'au cunoscință despre acest cas, de oare ce poporul face conscriere între sine în secret. În Sârbia fie-care familie din 3 persoane va primi 30 jugere arătură. 1 juger vie, 1 juger loc pentru casă, lemnul necesar de lucru, un plug cu 2 boi, apoi 10 sunt scutiți de dare și de miliție.”

Cumcă nici populațiunea curat maghiară nu este așa de încântată de legea cea nouă, ne dă în mânia tuturor trâmbițelor și posanelor ofi-

cioase, o eclatantă dovadă, *declarațiunea* alegătorilor lui Mocsary L., publicată în „Egyetértés” dela 28 Maiu a. c. Nr. 146 și datată din Halas 24 Maiu. Declarațiunea aceasta este provocată de un articol din „Hon”, intitulat: „Alegătorii din Halas contra Mocsary.”

„Ca bunul scriitoriu al articolului „să nu aștepte în zadar”, dice declarațiunea, eată ne declarăm.

Primească mulțămita noastră pentru sincera și foarte prețuită mărturisire, că „dîșii nici până acum n'au împărțit direcțiunea politică cunoscută de mult a d. lui Mocsary.” — Cel puțin scim acum că cei 164 alegători subscrisi sînt cam târziu necăjiții maghiari picăți din vița de castraveți spre lauda lui Sz. A., de unde urmează că articolul era cu mult mai bine întitulat: Szilady contra Mocsary.

Cu bucurie luăm spre scință, că cei 360 alegători ai lui Sz. A. a scădut în timpul acesta la 164, unica scădere îmbucurătoare din anul acesta între tristele vîrsări de pe hotarul cetăței noastre.

Ceea ce privește punctul de mîncare al d. lui Mocsary contra instrucțiunii obligate a limbei maghiare nu hesitam a nedecara, că între noi. — cari am ales pe dl Mocsary deputat al Halașului — sînt destui cari împărțesc până la litera cea din urmă nedumeririle patriotice ale lui Mocsary, descoperite în cuvîntarea sa dela 30 Aprile. Sînt numeroși între noi aceia, cari au ajutat la stingerea conflagrațiunii Ucalegonului din 1848 și căror din cauza aceasta „terrent etiam nunc nubila mentem.” Ferească Ddeu să n'aibă vre-odată causă a dice istoria asupra ruinelor patriei noastre: *Cas. sandrae quia non creditum, ruit Ilium.*

Fire am de aceeași părere cu dl Mocsary, fiream de altă părere, toți fără de excepțiune cu venerațiune admiratoare ne plecăm înaintea rarului fenomen al înălțimei morale, al cugetării independente și a îndrăsneli bărbătesci, în puterea căror, când vrea să și descopere convingerea se decide a asculta numai de inspirațiunea divinității din peptul seu.

Adeverata valoare a omului pentru noi este caracterul, și nu ne mirăm, dacă în pustia epocă prezentă a idolatriei înaintea ddeilor străini și a apostasiei indiviților conducători, ochii dedați timp îndelungat cu ochelari stelesc dureros când dau de strălucitoriul fenomen al caracterului independent.

Va să dică amenințarea „Libertății” maghiare din Oradia mare (Szabadság) tot nu este a tuturor Maghiarilor. Cu toate aceste pentru ca să vedem cât e de mare și de proclat șovinismul foilor oficioase, sau dacă nu, cel puțin guvernamentale, nu ne putem reține dela reproducerea următoarelor espectoratiuni minunate de patriotice a „Szabadságului” (!) din Oradia după cum le aflăm traduse și reproduce în „Observatoriul” de aici:

„O foaie valachă (oláh) ne amenință că ne va da nouă Schmerling, dacă nu ne vom purta bine. Ne va umbla rîu, dacă nemții se vor bohemisa și dacă noi vom întârția de a ne valachisa și ne batem capul ca valachul să învețe unguresce, dacă vrea să vorbească cu noi. Cu Dumnezeu! vom suporta cumva și faima acestui pericol mare; dar dacă diuarul valach cugetă, cumcă „revoluțiunea acusi va erupe” noi încă cugetăm, cumcă industria funăritului cu toate că este miserabil reprezentată la espozițiunea din Alba-regală (Székesfehérvár) totuși dacă se va întrâma încâtva fabrica de funii din Szeghedin a lui Bakay Nándor, va pute să corespundă cu abundența lipsei de streanguri ce se va simți atunci în părțile transilvane.”

Deși n'are strengariul din „Szabadság” nimica de-a face cu proiectul de lege din cestiune, întăritat de murmurul produs între Români, vrea să sparie. Mijlocul de care se servesc e mai mult decât indignatoriul. Însă ce să ne frămîntăm noi ca ast-feliu de diare? Noi așa credem, că

se va găsi ac și de cocorul lor — chiar și între Maghiari.

După aceasta lungă și spinoasă cale care o călcăm de când cu ivirea proiectului despre introducerea limbii maghiare în scoalele populare să ascultăm și ce ne dice în privința acesteia „U. p. A.“ După o scurtă dare de samă despre procederea episcopilor și deputaților români în chestiunea importantă a limbii „U. p. A.“ scrie:

„Cât despre teama maghiarisării, sântem autorizați a crede că aceasta nu e întemeiată. Simțul național e destul de dezvoltat în Românul de preste Carpați, pentruca nici o lege să nu'l mai poată face Ungur; ba credem chiar că, cu cât cineva se va sili să'l facă Ungur, cu atât el va deveni mai Român.“

Varietați.

* (Necrolog). Ni se scrie din Turches: În 29 Aprilie (11 Maiu c. n.) a. c. am petrecut la odichna eternă pe unul din membrii cei mai de frunte ai comunei Cernat (Săcele) pe Dimitrie Ghimbășanu, notar comunal, membru în reprezentanța comitatensă a Brașovului etc. El își dete suflatul în 27 Aprilie (9 Maiu) a. c. în etate numai de 38 de ani după-ce mai bine de un an suferi de aprindere de plumăni. În adâncă întristare lasă el pe iubita s'a consoartă Maria nasc. Albuleț, și trei fii minorenii: Dimitrache, Ioan și George, pe mama-s'a, doi frați și o soră și pe toți amicii sei. Reposatul de nascere a fost din Bod (lângă Brașov), dupăce și-a terminat studiile mai întâiu se aplică la arta tipografiei; după ce aceasta nu o putu continua mai de parte, se făcu învățator la scoalele rom. gr. or. confesionale din Cernat; în restimp de 12 ani escelă pe acest teren. Ca notar funcționa numai de la 1872. În postul acesta dezvoltă atâta activitate, încât devenise primul notar comunal în Săcele. Prin talentul seu rar, căscigase inimile poporului, și încă cu deosebire îl stimau Ungurii din comuna s'a. Pêtruns fiind de necesitatea terminării sf. biserică nouă, la care se pusese temelia încă în 1846 își puse toate puterile, dezvoltă o rară voință, astfel, încât finirea edificiului și înfrumșetarea pe dinlăuntru, i se poate ascrie în parte numai stăruinței sale. De aceea și dispusese reposatul, ca serviciul divin la înmormântarea sa să i se facă în aceasta sf. biserică, cea-ce se și întâmplă în Dumineca de 29 Aprilie a. c. Cumcă reposatul scia a satisface bucurios fie-cui, ori de ce națiune era, se vëdău chiar și la înmormântare, căci toată inteligența Săcelor, d-l Pretore Henter Gábor și d-l jude cerual Herszenyi, corpul didactic maghiar îl petrecură până la groapă. Caracteristic la înmormântare fû cuvintele funebre rostite, cel dintâiu de St. d. preot George Urdea din loc și al doilea de d-l director scolar Ioan Dorca. Dea D-șeu ca comuna aceasta, carea se bucură de o concordie și frățietate între ambele națiuni să capete în locul reposatului Ghimbășanu earăși un bărbat asemenea activ, energic și just. „Fiei țărina ușoară și memoria eternă!“

Un fost coleg D. J.

* (Renegați). Cetim în „Nemzeti Hirnap“: Vice-comitele din Maramurș Ladislau Mihálka, care și-a câștigat merite însemnate pentru adresa patriotică a Românilor maramurșeni s'a prezentat însoțit de mai mulți membrii ai clerului român greco-catolic, la noul episcop greco-catolic din Gherla Ioan Szabó în Oradia. Mihálka a salutată pre noul episcop în limba maghiară și Szabó a răspuns în aceeași limbă, dând expresiune bucuriei sale despre spiritul patriotic al adresei Românilor maramurșeni și a

asigurat pe deputațiunea, că și el va lucra în același spirit și va contribui la întărirea simțului patriotic. Acest răspuns al noului episcop a făcut în Maramurș o impresiune foarte bună. Așa „N. H.“ Noi adaugem: Să le fie de bine!

* (Academia juridică din Sibiu). Ministrul de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea sa ddt 19/5 n. a. c. Nr. 13292 a încredințat D-lui D. Alois Sentz direcțiunea și toate agendele Academiei juridice din Sibiu de-ocamdată în mod provisoriu.

* (Persecutare de color). La Majalul studenților dela gimnasiul de stat de aici din 27 Mai n. un profesor al gimnasiului în zelul seu maghiaron a silit pre un student român, care purta tricoul românesc, să și-l iee în grabă căci la din contră îi l va rupe densus. Bietul student nevinovat a trebuit cu ochii lăcrămânda a se lipsi de obiectul lui de bucurie. De altă parte iară ca act de resbunare pre cum se spune s'a rupt de studenți nemaghiari steagurile tricolore unguresci. Astfel chiar maghiaronii hiperzelosi samănă încă în inima fragedă a copilului ura națională!

* (Două milioane) și 13,405 fl. v. a. sunt adunați până acuma pentru nenorocii inundați din Seghedin. Toate aceste părale stau sub administrația ministeriului de interne, care la timpul seu le va împărți — după chibsiuala lui.

* (Convocare). Subscriții în numele comitetului despărțământului IV și eau libertate a anuncia, că adunarea generală a acestui despărțământ pentru anul curent se va ține în 6 Iulie 1879 c. l. nou în comuna „Cujir“ comitatul Hunedorei, la care sânt cu onoare poftiți toți, cărora le zace la inimă prosperarea intelectuală a poporului român.

Sebeș în 27 Maiu 1879.

Balomiri, Ioan Muntean,
director. secretariu.

* (Se înmulțesc doctorii ca bureții). Ni se scrie din Budapesta (12 Maiu 1879): Cursul prelegerilor pentru anul scolastic 1878/9 la universitatea din Budapesta se apropie de închieiat, ba la unele facultăți sau și subscris indicele, și așa junimea începe a se depărta din capitală; nu se duc însă toți mângăiați, căci imbulzeala cea mare la esame face pe mulți să nu și poată căpeta terminul dorit. Mai ales la facultatea juridică lipsa de termine e atât de mare, încât cei mai mulți, cari voiră a face mai ales rigoroase, sânt siliți a se depărta fără a poté face ce-va — ba mulți călătoriră spre acest scop din locuri depărtate, cu spese mari și acuma sânt necesitați a se reîntoarce de unde au venit fără a fi putut produce ce-va rezultat. Profesorii încă nu sciu ce se facă, — ei bucurios ar ajuta la toți, însă scurțimea timpului face imposibilă ori și ce nisuiță a lor. Numărul rigorisanților în drepturi e atât de mare, încât de-și se țin pe fie care și cu câte 5 inși rigoroase, totuși este cu totul imposibil a puté ajunge timpul pentru toți. Pentru a ajuta totuși încât-va s'a statorit principiul, că numai celor insinuați la rigoroasele I și III se le pună încât se poate, termin, pentru ca cei primi să și poată începe praca, ear cei ultimi se o poată continua; prin urmare cei ce voiesc a face rigorosul II de-și fără termin cad în un defavor mare de astădată. Nu voiesc a lua în desbatere legea advocațională nouă căci cunoascem noi toți intențiunea ei, atât referitoariu la imputinarea advocaților — mulți la noi ca nice într'un stat altul — cât și mai ales la îngreunarea omului sêrac de-a poté ajunge la ce-va scop; atâta însă

trebuie se constatăm, că pe lângă tot numărul cel mare de advocați — în cea mai mare parte astăzi muritori de foame — cât și în mânia tuturor greutăților, iubirea cătră carieră de advocat — nici decum rebonificat — astăzi la noi a ajuns a fi patimă, ear titlu de „doctor juris“ nu preste mult va fi un lucru de toate zilele, prea de rënd și fără nici o însemnătate. T.

* (O sentență de moarte). „Comitetul pentru unirea națiunei sêrbe“ a trimis aبلغatului Petru Stojkovic o sentență de moarte cu marca postală din Belgrad, în care i se împărțasese, că el pentru vorbirea lui în favoarea limbii maghiare e osândit la moarte. În curënd se va infățișa la el un om, care îi va face cunoscut modul morții și dacă densus nu va esecuta sentența cu mâna proprie, o va esecuta altul.

Bursa de Viena

din 30 Mai n. 1879.

Metalicele 5%	68 70
Împrumutul naț. 5% (argint)	70 75
Împrumutul de stat din 1860	126 30
Acțiuni de bancă	845 —
Acțiuni de credit	270 50
Valuta nouă imperială germană	254 80
London	116 50
Argint	— —
Galbin	5 49
Napoleon d'aur (poli)	9 29

Economic.

Sibiu, 27 Maiu n. Pro hectolitru: Grâu; fl. 4.70—5.50; Grâu sêcărș, fl. 3.80—4.40; Sêcară fl. 3.—3.40; Orz fl. 3.10—; Ovș fl. 1.70—2.10. Cucuruz fl. 2.70—3.10; Mălaiu fl. 4.50—5; Cartofi fl. 1.20—1.30; Semênță decănepă fl. 5—6; Mazere fl. 6—6.50; Linte fl. 9—9.50; Fasole fl. 4.50—5; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.—; Slănină fl. 25—30; Unsoare de porc fl. 25—27.50; Sêu brut pro 50 chilo fl. 16; Sêu de luminări fl. 22.50—; Luminări de sêu 50 chilo fl. —28; Săpun fl. 20.—; Fân 50 chilo fl. 0.80—0.90.; Cănepă pro 50 chilo fl. 32—40; Lemne vârtoase de foc pro metru cubic fl. 3.— Spirit pro grad 50—55 cr. pro chilo: carne de vită —40 cr.; Carne de vițel 35— cr. carne de porc 40— cr.; ouă 10 de 20 cr.

Estras din foaia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitatiuni: în 16 Iunie imob. lui Aron Keresztes în Málnaș (judec. cerc. Săn-Giorgiu); în 23 Iunie și 23 Iulie imob. lui Simion Stan în Diod (judecăt. cerc. Aiud); în 11 Iunie imob. lui Costan Pera în Sânt-Anna (judec. cerc. Murș Oșorheiu); în 7 Iunie imob. lui Francisc Mathias în Feldoboly (judec. cerc. Săn-Giorgiu); în 9 Iunie imob. d-nei Georg Bell și soți în Roadeș (trib. Ibașfalău); în 27 Iunie imob. lui Crăciun Dobră în Scărișoara (judec. cerc. Abrud); în 9 Iunie imob. lui Martin Fikker și soți în Cluj (trib.); în 5 Iunie și 9 Iulie imob. lui George Tischler în Bruiu (judec. cerc. Sighișoara); în 28 Iunie și 29 Iulie imob. rămasului după Stefan Ladanyi în Cluj (trib.); în 26 Iunie și 26 Iulie imob. lui Iuan Nagy în Cluj-Mănăstur (trib. Cluj).

Rațiociniul comitetului balului român din Viena.

(1 Urmare).

B. Rațiociniul.

I. Percepțiuni.

a) Din Bucovina 10 fl.
b) Din România 10 ruble, 522 franci 257 fl. v. a.

Din Transilvania.

1. Blaj (64 fl. v. a.)

Escelența Sa archieppul și metropoli-tul Dr. Ioane Vancea de Buteasa 35 fl.

a) Prin colecta d-lui prof. Petru Solomon: DD. Ioan German prof. 1 fl., I. M. Moldovan prof. 1 fl., G. Blăjan prof. 1 fl., Silv. Nestor prof. 1 fl., Petru Solomon 1 fl.

b) Prin colecta d-lui Basiliu Turcu: DD. Dr. Nicolau Stoia 2 fl., Ignatz Berger 1 fl., I. Oarga 1 fl., Ludovic Ciato, advocat 1 fl., Emiliu Vlăsa 1 fl., I. Graur, subjude 1 fl., Ioan Milotinovici 1 fl., Basiliu Turcu 2 fl., Iosif Pop 1 fl., Hidvéghy Béla 1 fl., d-na Maria Tipograf 1 fl., Nicolau Rusan 2 fl., Demetriu Turcu, jude 2 fl., Augustin Stragian 1 fl., Iosif Stragian 1 fl., George

Vancea 2 fl., Absolon Șarlea 1 fl., Teodor Onișor 1 fl., d-na vëduva Ana Schieszl 1 fl.

2. Bistrița (10 fl. v. a.)

a) Prin colecta d-nei Teresia Crăciun: DD. Maria de Frâncu 1 fl., Maria Besan 1 fl., Teresia Crăciun 2 fl., Dănilă Leca, advocat 6 fl.

3. Bran (17 fl. v. a.)

a) Prin colecta d-lui Ioan Raț: DD. Nicolae Penciu, jude reg. 1 fl., Ioan Raț, notariu 2 fl. 50 cr., Vlad Enescu, econom 1 fl., George Monoiu, primar 1 fl., Ioan Stoian, primar 1 fl., Ioan Persoiu, paroch 1 fl., George Enescu, econom 50 cr., Ioan Gherbace, v.-primar 50 cr., Iunghász Ferencz 1 fl., Nicolau Moldovan, adj. pret. 1 fl., Iosif Weiss, paroch cat. 1 fl., Ioan Latzkó, contr. vama 50 cr., Iosif Enescu, econom 50 cr., Ilie Bucșă, econom 50 cr., Ioan Moșoiu, paroch 50 cr., Molnár Iános 50 cr., Ioan Manoiu, econom 50 cr., Anton Pahal, ospetar 50 cr.

4. Brașov (231 fl. v. a.)

Dl Dr. N. Strëvoiu, deputat 5 fl.

a) Prin colecta d-lui Stănescu: DD. Tache Stănescu, comerț. 100 fl., M. G. Stănescu, comerț. 10 fl., Sefrano et Triandeflides 10 fl., Safrano 5 fl., C. Jekelius 3 fl., I. Dușoiu 2 fl., E. Kamner 3 fl., d-na Elena Sotir 3 fl., Teodor Manciu 3 fl., I. Chicomban 2 fl., K. Koos jun. 1 fl., Gebrüder Papp 1 fl., Ioan Perșoiu 2 fl., Ioan Rădulescu 2 fl., frații Aritonoviciu 2 fl., Königel et Kopony 5 fl., Arthur Ratzko 5 fl., Wilhelm Kopony 1 fl., Ioane Seniuce 2 fl., Vautier H. 1 fl., Nicolau Senius 2 fl., Garabed Gh. O-vanes 2 fl., Löbl. Wolfsohn 1 fl., Iohann Georgios 1 fl., Georg Stefani 1 fl., Martin Lang 3 fl., H. Siu 1 fl., Schwarz et Barta 1 fl., Moritz Malches 2 fl., Iosif Dietrich 1 fl., Zabó 1 fl., Heinrich Reich 1 fl., Vasady I. 5 fl., Iosif Schreiber 1 fl.

b) Prin colecta d-lui George Perșinariu paroch: DD. Ioan Lengher, advocat 2 fl., Dimitrache Iencioviciu 3 fl., Iosif Barac, protopop 3 fl., Grigorie Porescu, comerț. 2 fl., Ioan Cherstu, econom 1 fl., Nicolae Voina, econom 1 fl., Grigorie Salveț, econom 50 cr., Ioan Scurtu, econom 1 fl., Spiridon Fetti 1 fl., Ioan Pascoviciu, econom 50 cr., Ioan Constandin, econom 1 fl., Dumitru Acseste, econom 50 cr., Petru Micu, econom 50 cr., George Nicolau 1 fl., Ioan Macsimilian, paroch 2 fl., Diamandi Manole 10 fl., Nicolau Resnovan, econom 50 cr., George Perșinariu, paroch gr. or. 5 fl., Argir Arginades 2 fl., Ioan Oprea, econom 50 cr., Elena Perșinariu 1 fl. 50 cr.

(Va urma).

Nr. 71—1879.

1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II în Câmpuri-Surduc, protopresbiteratul Iliei-Murșene, se escrie concurs în urma ordinațiunei preavenerabilului consistoriu archidiece-san dto 28 Martie 1879 Nr. 861 cu termin până la 17 Iunie 1879.

Emolumentele sânt:

1. Casa parochială cu grădină de 2 jugere 90°.
2. Un pământ arătoriu de 2 jug. și 800°.
3. Cimiteriul cu pruni în mărime de 1 jug. și 831°.
4. Dela fie-care din 200 familii câte două măsuri, — măsura de 22 copuri, — de cucuruz nesfârșit.
5. Dela 100 case câte o și de lucru cu palmile, dela 80 case cu vitele.
6. Stola usuată dela 200 familii cari computeate toate în bani dau suma de 652 fl. v. a.

Doritorii de-a ocupa aceasta parochie vor avé ași așterne rugării instruite în sensul statutului organic și al dispozițiunilor sinodale din anul 1873 la subscrisul până la terminul indicat.

Gurasada 12 Maiu 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alecsiu Olariu m/p.,
adm. prot.

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii de paroch al II-lea în comuna bisericească Olpret protopresbiteratul Solnocului I în urma încuviințării preavenerabilului consistoriu prin ordinațiunea dto 24 Aprilie Nr. 1171 a. c. se escrie concurs până în 20 Iunie a. c. când va fi și alegerea.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

a) Ecclesia care aduce un venit anual de 30 fl.

b) Dela 120 familii a 1 merță mălaiu sfărmit dau 120 fl.

c) Dela 120 familii a 1 și de lucru în preț de 48 fl.

d) Celelalte venituri stolarie fac 211 fl.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie sunt avertați, concursurile lor instruite în sensul statutului organic și a dispozițiilor sinodale, a le substerne subscrișului până în termenul sus indicat.

Dej în 13 Maiu 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Bodea m/p,
prot.

1—3

Nr. 122—1879.

1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pre lângă neputinciosul paroch Sofroniu Brândușă în parochia de clasa a III-a gr. or. din Trapold protopresbiteratul tractului Sighișoara: se escrie prin aceasta cu concesiunea Preaveneratului consistoriu archidieceșan, dto 13 Martie 1879. Nr. 799. concurs cu terminul 17 Iunie st. v. a. c.

Emolumentele împreunate cu postul cestionat sunt toate beneficiile parochiale esclusive relutului lemnului de foc; și anume:

1. Casa parochială cu curte spațioasă și grădină.

2. Șase jugere de pământ; dintre cari trei jugere arătoriu, iar trei jugere fenaț, folosibile în tot anul.

3. Dela 80 familii române câte 20 litre cucuruz sfărmit.

4. Dela 42 familii neorustice câte o și de lucru, și 17 cr. v. a. anualmint, și a

5. Venitele stolare îndatinat în protopresbiterat.

Concurenții au a și trâmite subscrișului suplicele lor până la termenul indicat, instruite în sensul statutului organic și conform dispozițiilor sinodului archidieceșan din a. 1873 pentru regularea parochiilor § 16 p. d). Sighișoară, 28 Aprilie, 1879.

În conțelegere cu comitetul și sinodul parochial concernent.

Zacharie Boiu m. p.,
protop.

Nr. 57—1879

3—3

CONCURS.

Pentru opt (8) tineri români cari voiesc a învăța vre-una din următoarele meserii: rotăria, dulgheria, terăria, cojocăria, măsăria, cismăria, pălăria, curelăria sau șelăria, se deschide prin aceasta concurs la un ajutoriu pentru fie-care de câte 25 fl. pe an.

Suplicele au să fie instruite cu următoarele documente:

1. Carte de botez, din care să fie evident, că concurentul e de nascere Român și că are cel puțin etatea de 14 ani.

2. Atestat scolastic, că are cel puțin cunoștințele ce se predau în scolile primare din Austro-Ungaria și să cunoască și o altă limbă usitată în țară, precum germână sau maghiară.

3. Revers dela părinți sau tutori, că vor lăsa pe fiii lor să învețe meseria, la care se aplică, până când vor eși calfe sau sodali cu atestat în regulă.

4. Un exemplar din contractul, ce părintele sau tutorul suplicantului va încheia cu maistrul, la care învățăcelul intră la meseria ce și-a ales-o.

Suplicele astfel instruite, sunt a se înainta subsemnatului comitet până în 31 Iuliu a. c. st. n.

Sibiu, 10 Maiu 1879.

Comitetul Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Nr. 72—1879.

3—3

CONCURS.

Devenind vacant postul de paroch gr. or. de a III-a clasă în comuna Hașag protopresbiteratul Mediașului, se deschide concurs cu termenul până la 10 Iunie a. c.

Emolumentele sunt:

1. Casă și curte cu edificii necesare de locuit, în restimp de doi ani, după care timp se obligă poporul a edifica casă parochială cu edificii necesare pe curtea parochială.

2. Canonica porțiune de 18 jugere pământ, parte arătoriu, parte fenaț.

3. De la 70 familii câte o și de lucru, sau 50 cr. v. a.

4. Venitele stolare usuate, și regulate în sinodul protopresbiterat.

Doritorii de-a ocupa acest post sunt avertați a și substerne petițiunile subscrișului oficiu protopresbiterat, instruite conform legii, până la termenul prefipt.

Mediaș în 7 Aprilie, 1879.

Oficiul protopresbiterat greco-oriental al Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Dionisiu Chendi m. p.,
adm. ppesc.

Nr. 51—1879.

3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a II-a Ripa inferioară ppresbiteratul Turdei superioare, se escrie concurs în urma ordinațiunii preaveneratului consistoriu archidieceșan ddo 24 Aprilie a. c. Nr. 1186 B. cu termenul până la 10 Iunie a. c. st. v. pe lângă următoarele emolumente:

1. Casă parochială cu grădină de legumi și de pomi, precum și edificii economice necesare.

2. Folosirea cimiteriului de lângă biserică.

3. porțiunea canonică de 16 jugere 579 org. agru și fenaț.

4. De la 205 case câte o și de lucru cu palma sau 20 cr. v. a.

5. Tot de la 205 case câte o ferdelă de cucuruz sfărmit a 16 cupe ferdela.

6. Stola îndatinată; cari emolumente computate toate în bani d'au suma de 460 fl. v. a. din carea una a treia este a cantorului.

Doritorii de-a ocupa această parochie vor avé a și asterne rugărilor instruite în sensul stat. org. la subscrișul până la termenul indicat.

Deda, în 3 Maiu, 1879.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Oficiul ppresbiterat gr. or. al tractului Turdei superioare.

Ioann Popescu m. p.,
adm. protopopesc.

Nr. 113—1879.

2—3

EDICT.

Nicolae Ganciu din comuna Călnic pretura S. Sebeșului, de 7 ani de zile și-a părăsit cu necredință legiuita muere Maria născută Lungu tot de aci fără a da semne de viață și de ubicațiunea lui, se citează prin acest edict, ca în restimp de un an și o și dela

datul de față să se prezenteze înaintea forului matrimonial subsemnat în persoană sau prin un împuternicit al seu, căci la din contră procesul divorțial urdit de soția sa se va pertracta și decide și în absența lui.

S. Sebeș în 12 Maiu 1879.

Forul matrimonial gr. or.

I. Tipeiu m/p.,
prot.

Nr. 92—1879.

2—3

EDICT.

Nicolae Bucșa de religiunea gr. orientală din Mohu, comitatul Sibiiului, carele din luna lui Septemvre 1876 a părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria născ. Simeon Găvrilă tot din Mohu, fără a fi dat până acum vre-un semn dacă și unde se mai află, se citează prin aceasta, ca în termen de un an și o și dela datul de față să se înfățișeze subsemnatului for matrimonial, căci la din contră

și în absența lui se va pertracta și decide procesul divorțial intentat contră de cătră soția lui.

Sibiu, 7 Aprilie, 1879.

Forul matrimonial gr. or. al tractului Sibiu II.

Tablourile oleografice

edate de

F. A. Lachmann,

representând diferite episoade din campania română s'au dat în comisiune dlui **G. B. Popovits**, furnisorul curței M. S. R. Domnitoriului, **I. Fleischmarkt 15, Viena** pentru provinciile austro-ungare.

Prețul lor este: Portretele M. L. Lor în rame cu fund oval **16 floreni** v. a. esemplariul; toate celelalte cu rame quadrate **15 floreni** v. a. esemplariul. [19] 6—6

Praturile musante lacsative din Elöpatak

conțin compozițiunile chimice solutive ale apelor minerale renumite din Elöpatak.

Un efect eminent au aceste praturi la catar de stomach, spasmi de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umflături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și gălbinare la respirarea grea și baterea de inimă, gazuri în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale rerunchilor, a beșice și canalului de urină, în contra formării de nēsip, la catare cronice și umflături ale matricei, curgere, dispozițiune la vęrsare de sänge, la ameteți, suirea sängelui cătră cap și cătră piept.

Aceste praturi întrec în efect atât **sarea seumpă de Karlsbad**, cât și **praturile lui Seidlitz**.

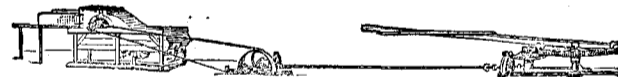
Prețul unei scături ce cuprinde 12 dose cu îndreptariul spre folosire cu tot **80 cr.**

Depositul general: În Brașov la apotecariul **Szava**; în Sibiu la **F. A. Reissenberger**, comerciant. [13] 8—12

UMRATH & COMP. în PRAGA,

fabrică de mașini agricole,

se recomandă prin specialitățile lor renumite prin o **executare foarte solidă, umblet ușor mare productivitate și treerat curat a**

mașinilor de treerat cu brațe și cu vârtej

pentru 1 până 8 cai sau boi,

atât **locomobile** cât și **stabile**. Mai departe fabricăm noi în mărimi diverse:

Ciururi de bucate, mașini pentru tăiat paie, mori pentru sdrobit etc. etc.

Cataloage ilustrate în limbile țerei grătuite și franco.

[14] 13

Neoplanta.

1875.

Medaliă de argint.

Seghedin.

1876.

Medaliă pentru merite.

CLOPOTE**DE TOATĂ MĂRIMEA**

pe lângă hotărirea prealabilă a sunetelor lor.

Cu deosebire recomandă **clopotele găurite**, inventate de dęnsul, a căror sunet este mai adęnc decât acelor de construcțiunea vechie și care, fiind de 100 punți sunt asemenea celor de 140 punți de construcțiunea vechie.

Se află totdeauna în deposit clopote, dela mărimea cea mai mică până la 50 chilogr., precum și de **proasce portative și de mână**.

Se recomandă pentru comande cât de multe

Antonie Novotny

în Timișoara.

[15] 10